

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 7. februar 2022
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Fie Clement Beisheim
Sagsnr.: 2022-0030-7137
Dok.: 2297807

Besvarelse af spørgsmål nr. 493 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 493 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. januar 2022.

Nick Hækkerup

/

Rasmus Krogh Pedersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 493 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af samrådet den 13. januar 2022 om journaliseringspligt for sms-beskeder kommentere henvendelsen af 22. november 2021 til Retsudvalget fra Oluf Jørgensen om retsgrundlaget for sletning af sms'er, jf. REU alm. del – bilag 60?”

Svar:

1. Justitsministeriet besvarede den 1. november 2021 spørgsmål nr. 110 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvori ministeriet har redegjort for offentlighedslovens regler om journalisering med særligt fokus på journalisering af SMS-beskeder. Det fremgår af besvarelsen bl.a., at det efter Justitsministeriets opfattelse i praksis generelt vil have undtagelsens karakter, at en SMS-besked er journaliseringspligtig.

Oluf Jørgensen har i en henvendelse af 22. november 2021 til Folketingets Retsudvalg kommenteret den nævnte besvarelse.

Justitsministeriet vil i det følgende forholde sig til hovedsynspunkterne i Oluf Jørgensens henvendelse, idet ministeriet indledningsvist kan oplyse, at ministeriet kan henholde sig til besvarelsen af spørgsmål nr. 110.

2. Oluf Jørgensen har om det nærmere indhold af offentlighedslovens dokumentbegreb, herunder i relation til SMS-beskeder, anført bl.a. følgende:

”Justitsministeriets svar fremhæver et par sætninger fra lovens forarbejder: ”... sms-beskeder i praksis efter deres karakter som oftest vil være så formløse, at de i almindelighed ikke vil være at anse som dokumenter omfattet af loven.” Denne beskrivelse af praksis passede, da Offentlighedskommissionen arbejdede med betænkningen 2002-09, og da lovforslaget blev skrevet et par år senere. Dengang blev sms'er typisk brugt til helt korte beskeder f.eks. om et mødetidspunkt eller flytning af et møde til andet lokale. Sådanne beskeder kan slettes når som helst, fordi de ikke handler om indholdet i en sag eller sagsbehandling og derfor ikke er dokumenter.

Sms'er, der indgår i sagsbehandling, er dokumenter i offentlighedslovens forstand. Det gælder også ministres og særlige rådgiveres sms'er, der påvirker sagsbehandling. Indholdet er afgørende – ikke formen.”

Justitsministeriet kan i den anledning henvise til pkt. 3.1 i svaret på spørgsmål nr. 110, hvori der er redegjort for offentlighedslovens dokumentbegreb. Ministeriet kan supplerende oplyse, at svaret indeholder en gengivelse af bemærkningerne til offentlighedslovens § 7, stk. 2, nr. 1 (jf. lovforslag nr. 144 af 7. februar 2013), hvoraf det fremgår bl.a., at ”sms-beskeder og e-mails [kan] have en sådan ’formløs’ karakter, at de ikke kan anses for omfattet af lovens dokumentbegreb. Om det er tilfældet vil bero på en konkret vurdering af indholdet og karakteren af den enkelte sms-besked eller e-mail sammenholdt med indholdet og karakteren af den sag, som sms-beskeden eller e-mailen vedrører [...]. Navnlig for så vidt angår sms-beskeder bemærkes det, at sms-beskeder i praksis efter deres karakter som oftest vil være så formløse, at de i almindelighed ikke vil være at anse som dokumenter omfattet af loven.”

Oluf Jørgensens synspunkt om, at indholdet af en SMS-besked er afgørende for, om beskeden er omfattet af offentlighedslovens dokumentbegreb, fremgår således udtrykkeligt af bemærkningerne til offentlighedslovens § 7, stk. 2, nr. 1, der er gengivet i svaret på spørgsmål nr. 110.

Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at besvarelsen også indeholder henvisninger til ombudsmandspraksis fra 2015 og til forvaltningsretlig litteratur fra 2020, hvori der er henvist til de gengivne lovbemærkninger, herunder at SMS-beskeder i praksis efter deres karakter som oftest vil være så formløse, at de i almindelighed ikke vil være at anse som dokumenter.

3. Justitsministeriets svar på spørgsmål nr. 110 omtaler to udtalelser fra Folketingets Ombudsmand vedrørende forholdet mellem offentlighedslovens dokumentbegreb og SMS-beskeder. Oluf Jørgensen har kommenteret ministeriets omtale af udtalelserne.

Oluf Jørgensen har således påpeget, at Justitsministeriet i forbindelse med omtale af ombudsmandens udtalelse af 27. maj 2015 (FOB 2015-30) ikke har omtalt den del af udtalelsen, hvor ombudsmanden kritiserede, at Udenrigsministeriet havde antaget, at fire SMS-beskeder ikke var (selvstændige) dokumenter i offentlighedslovens forstand.

Den del af udtalelsen, som Oluf Jørgensen henviser til, handler om, at Udenrigsministeriet i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtsanmodning havde identificeret et internt dokument (en e-mail), der refererede en SMS-

korrespondance (fire SMS-beskeder) mellem en tidligere udviklingsminister og den tidligere formand for en international organisation. Dokumentet var blevet opbevaret af ministeriet som del af materiale, der indgik i en intern undersøgelse, som ministeriet havde iværksat af ministeriets håndtering af forløbet vedrørende rejsereglerne i den internationale organisation. Ministeriet havde afslået aktindsigt i det pågældende dokument (e-mailen) under henvisning til, at det var internt. Ombudsmanden fandt imidlertid, at situationen mest nærliggende måtte ansues på den måde, at e-mailen ikke havde karakter af ét dokument, men derimod en ”sammenklipping” af forskellige dokumenter, herunder de fire SMS-beskeder. Da SMS-beskederne som nævnt var sendt den tidligere formand for en international organisation måtte de betragtes som eksterne i offentlighedslovens forstand. Ombudsmanden fandt endvidere, at beskederne – i den sammenhæng, de her fandtes i – opfyldte betingelserne om at være dokumenter i offentlighedslovens forstand.

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet ikke omtalte denne del af ombudsmandens udtalelse, fordi den navnlig ses at vedrøre spørgsmålet om, hvordan en intern e-mail, der refererer eksterne SMS-beskeder, skal betragtes i forhold til aktindsigt, og fordi den – i relation til dokumentbegrebet – vedrører en meget specifik og sjældent forekommende situation.

Oluf Jørgensen har desuden anført, at det er forvirrende, at Justitsministeriet i forbindelse med omtale af ombudsmandens udtalelse af 1. september 2015 (FOB 2015-48) har anført, at udtalelsen ikke tager stilling til, om en konkret SMS-besked var et dokument i offentlighedslovens forstand.

Det fremgår af ombudsmandens udtalelse i den nævnte sag, at Forsvarsministeriet over for ombudsmanden havde beklaget, at en konkret SMS-besked ikke var blevet journaliseret på det tidspunkt, hvor ministeriet havde behandlet en anmodning om aktindsigt. Den manglende journalisering havde medført, at der ikke var blevet taget stilling til beskeden i forbindelse med aktindsigtssagen. Ombudsmanden tilsluttede sig Forsvarsministeriets beklagelse. Udtalelsen indeholder ikke oplysninger om SMS-beskedens indhold eller en begrundelse for, hvorfor SMS-beskeden var et dokument i offentlighedslovens forstand, hvilket – som påpeget af Oluf Jørgensen – er en forudsætning for journaliseringspligtens indtræden. Efter Justitsministeriets opfattelse er det derfor vanskeligt at udlede noget af udtalelsen om dette spørgsmål.

4. Oluf Jørgensen har problematiseret, at flere myndigheder har afslået at give aktindsigt i materiale, som på afgørelsestidspunktet måtte forventes at komme til at indgå i den kommende granskningskommission om mink (Minkkommissionen).

Justitsministeriet bemærker herom, at Folketingets Ombudsmand i en udtalelse af 7. juni 2021 (FOB 2021-13) har taget stilling til netop dette spørgsmål. I sagen kunne ombudsmanden ikke kritisere, at Statsministeriet havde givet afslag på aktindsigt i et presseberedskab, fordi ministeriet forventede, at dokumentet ville komme til at indgå i Minkkommissionens undersøgelse.

5. Justitsministeriet har forstået de synspunkter, som Oluf Jørgensen har fremført under overskrifterne ”Notatpligt for afgørelsessager udvider journaliseringspligten” og ”Sagens parter har udvidet ret til aktindsigt i afgørelsessager”, således, at de bygger på en præmis om, at der blev truffet en afgørelse i forvaltningslovens forstand på mødet i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020.

Justitsministeriet er ikke enig i denne præmis og kan herom henvise til ministeriets besvarelse af 30. november 2021 af spørgsmål nr. 131 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

6. Oluf Jørgensen har anført, at svaret på spørgsmål nr. 110 ikke omtaler Folketingets Ombudsmands udtalelse af 6. juli 2010 (FOB 2010 1-1), hvor ombudsmanden bl.a. fandt det meget kritisabelt, at Arbejdsdirektoratet havde slettet dokumenter på et tidspunkt, hvor der var anmodet om aktindsigt heri. Ombudsmanden henviste i den forbindelse til bl.a. arkivloven.

Justitsministeriet kan i den forbindelse henvise til Kulturministeriets svar af 15. december 2021 på spørgsmål nr. 321 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forholdet mellem arkivloven og sletning af SMS-beske-

7. Oluf Jørgensen har anført, at myndighederne ikke er forpligtede til at følge Justitsministeriets retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv., og at det samme vil gøre sig gældende for de kommende retningslinjer om opbevaring af SMS-beske-

Justitsministeriet bemærker i den anledning, at det klare udgangspunkt er, at love og bekendtgørelser anvendes, når der ønskes en bestemt retsstilling

for borgere og virksomheder. Det gælder bl.a., hvis borgere og virksomheder pålægges rettigheder eller pligter over for offentlige myndigheder.

De nævnte retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv. retter sig ikke mod borgere, men mod statslige myndigheder. Efter Justitsministeriets opfattelse er det derfor ikke naturligt at gøre disse til genstand for lov eller bekendtgørelse.

Justitsministeriet har en klar forventning om, at myndighederne efterlever retningslinjerne, og ministeriet vil følge op på implementeringen heraf.

Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 20. december 2021 af spørgsmål nr. 278 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.